



КУЛТУРНО-ИНФОРМАТИВЕН ЦЕНТАР-СКОПЈЕ



РАСПРЕДАНИЕ

22 Мај 2001

Загорка Сіюјановиќ има долгогодишни, исклучителни познавања на италисеријата и на текстилот, пошто тоа се идентификува со овој домен од применетата и ликовната уметност. Во изминатите децении стекна углед и име и се вброи меѓу водечките творци во својата средина и меѓу колегите во европските центри кои го негуваат овој вид ликовен израз. Зад ојусот на Загорка Сіюјановиќ остануваат макојрините години на трагања и на соствено исцражување, битки за откривање на својот ликовен идентитет. И покрај тоа што мошне рано проникна и ги усвои стиловите на „занаетот“, и на академскиот и на оној кој трајно живее во архаичните предели на нејзината земја, и денес се присутни љубовителноста за нови откритија на вешината на ткаењето, познавањето на материјалите и откриените можности на изразот што со векови се пренесува со архејски модификации.

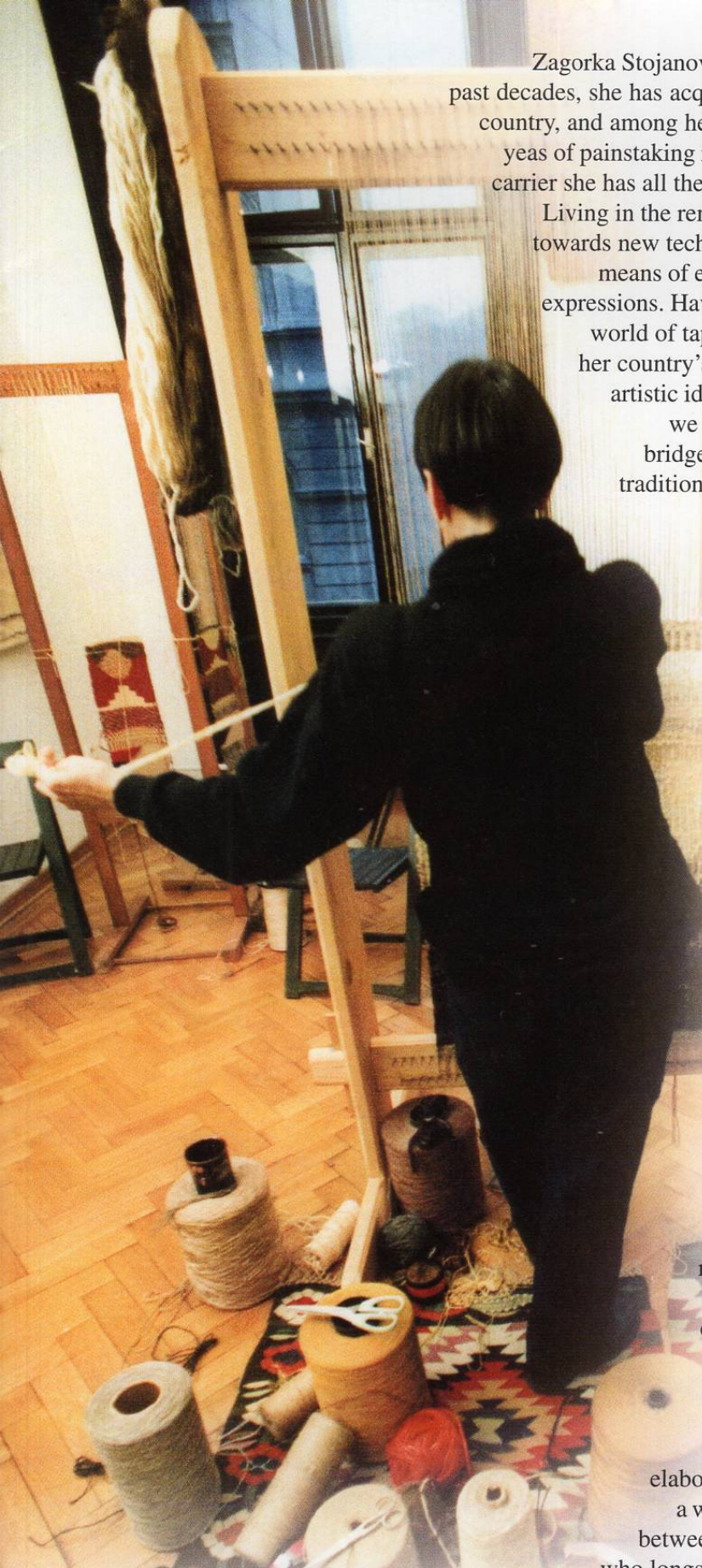
Целосниот увид во современите тенденции во својот италисеријата, паралелно со пронаоѓањето на врвотите на иконските пораки на народната уметност, придонесе З. Сіюјановиќ да го оформи својот ликовен идентитет кој е дел од нејзиното творчество не на изненади отворањето на еден нов свет кој преиспитува премостен лак спрема постарата српска и византиска уметност, чиешто раскошно наследство секогаш ја покажува нејзината супериорност и внатрешната моќ на духовноста.

Еволуцијата на Загорка Сіюјановиќ е најолно очекувана: токму во зеницата на своето творчество тоа воспостави висшеско комуникација, пошто, беше подготвена да ги прими и да ги прифати пораките и да воспостави релации со сакралните дела на своите претходници. Можеше да ги прими не само заради тоа што им е дорасната на нивната супериорна вешина на творење, можеби уште повеќе затоа што монументалната смиреност и трајноста на духовното постоење што зрачат од фрескоживописите и од делата на применетата уметност се над ефемерноста на дадениот миг. Уште во своите рани дела Загорка Сіюјановиќ ги прифаќа јадровитите форми на едноставноста но суштествен говор, без нарација: ги следеше и ги применуваше вертикалните на ткаењето на текстил, на керамиката, на металот. Во една етапа од нејзиното творчество, инјангитите на наследството ја доведоа до рафинирана едноставност на фигуриите и на нивните косици во црквиите од шинаесетитиот и четирнаесетитиот век. Тоа е нејзиниот сегашен ојус со кој се воспоставува континуитет со Милешевото, со Пеќската патријаршија, со Сокојани, со водечките синоници на монументалноста ејски говор, со широкиите површини, со супериорноста израз на средината која што негувала чисти колористички односи и ги обликувала човеколикот Христос и неговиот ангел кои зрачат со внатрешна супериорност и со човекова убавина.

Загоркиниот „ДЕИС ИС“ е висшеско ремек-дело на италисерија чиешто предлошки се наоѓаат во средновековната иконолозија, изведени на начин што им е достоеен на големите стари мајстори. Морфологијата не ги следи содржините на поранешните композиции со литурјиска намена, но ја развива нивната ритмика и убавината на тактичните форми. Ги прави нежни, суштилни, просирни. Нејзините архијереи се вдановени со една суштаница што зрачи и што го офаќа кругот на гледачките кои остануваат соучесници на архијерејската молитва.

Висшиескиот впечаток е дека Загорка Сіюјановиќ претезно ја привлекуваат фреско-фигуриите и крујните крстови на Фелон и Полиставрион, кои остануваат и мошви за посебна обработка. Таа им пристапува со шрпение и со чувствено на везилка како Ефимиј, но ги вклопува во формалноста на фреско-преиспитува. На тој начин воспоставува сјојка меѓу мајсториите за текстил со богослужбена намена и фрескиситите кои бараат широки судни површини. Тоа се исцражувачките пофалти што го прават оригинално творешвото на Загорка Сіюјановиќ и го обезбедуваат место меѓу современите творци кои бараат подлабоки содржини во доменот на италисеријата. Без оглед колку овие дела се поврзани со културното наследство на византиската сфера, тие ја праќаат универзалната порака за враќање кон вредностите на разнишаниот човек инјезритет и за враќање кон внатрешната хармонија во сложениот свет на денешницата.

Загорка Сіюјановиќ чекори по висшиескиот пат и затоа што нејзините дела веќе не ѝ подлежат на техниката, на жанрот или на материјалот: пред нас се дела со висока ликовна уметност пројкаени со духот на сложена личност.



Zagorka Stojanovic has extensive knowledge of tapestry and textile. In the past decades, she has acquired a reputation as one of the leading artists in her own country, and among her colleagues in other European centers. She has amassed yeas of painstaking research to find her own artistic identity. Very early in her carrier she has all the secrets of her „trade“, both the academic and the applied.

Living in the remote regions of her country, with an ever-present curiosity towards new techniques of weaving skill, she has added new materials and means of expression, transferring archetypes remodifying traditional expressions. Having been well informed of the contemporary trends in the world of tapestry, her parallel investigations of the archaic sources in her country's folk and popular art have greatly contributed to her own artistic identity. Therefore, in the recent years of her creative work, we have not been surprised by her opening a new arch in the bridge towards the older Serbian and Byzantine Art, whose rich tradition shows always its superiority and inner spiritual strength.

This development of Zagorka Stojanovic was to be well expected: once she has been prepared to accept and receive the tradition, she has established a real communication and relation with the sacred work of her predecessors. Moreover, her grasp and understanding of the monumental calm and duration of spiritual existence, radiates from the frescoes and their represented artifacts. Even in her early works, Zagorka Stojanovic has accepted the concise forms of a simple but suggestive expression, without narration: This she achieved by following the verticals in the presented weaving of textile, ceramic and metal. The tangent lines of tradition, in that phase of her work, brought her to the refined simplicity of the figures and their costumes in the churches of the 13th and 14th century.

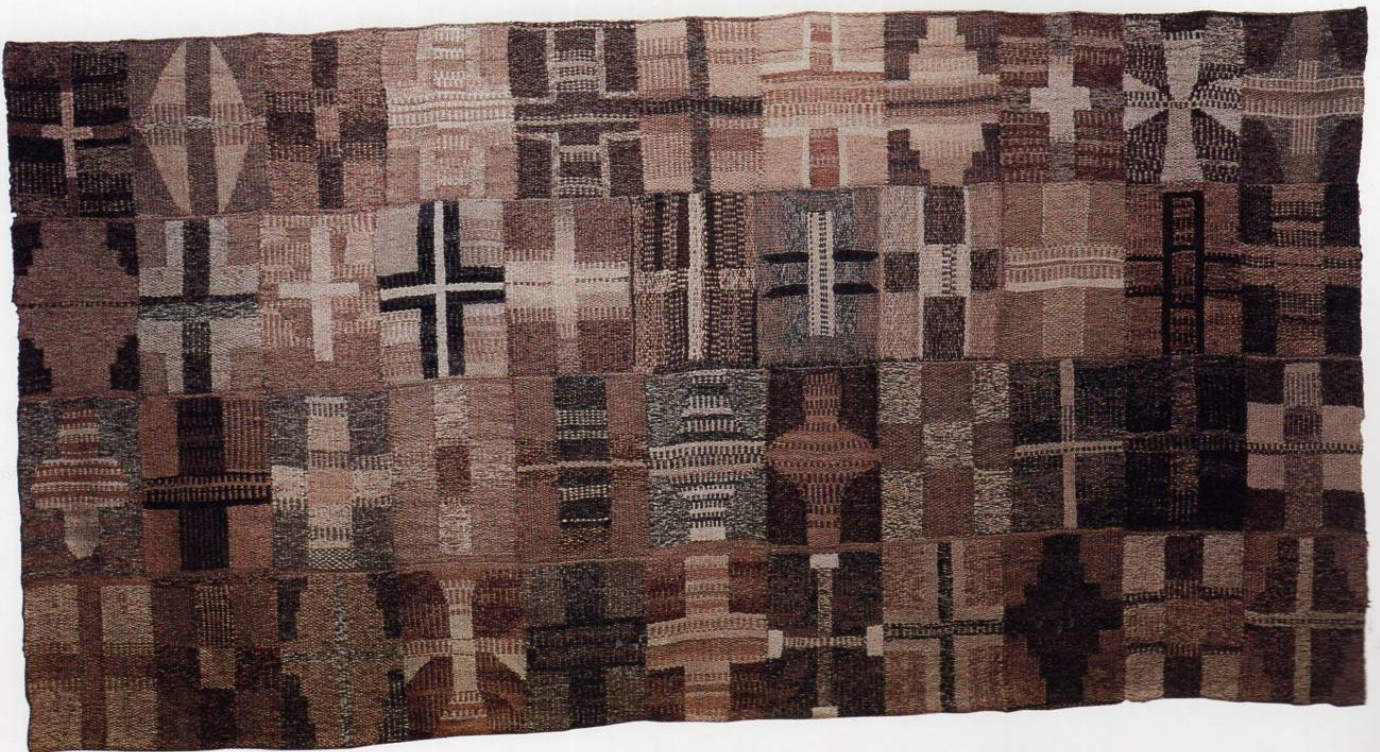
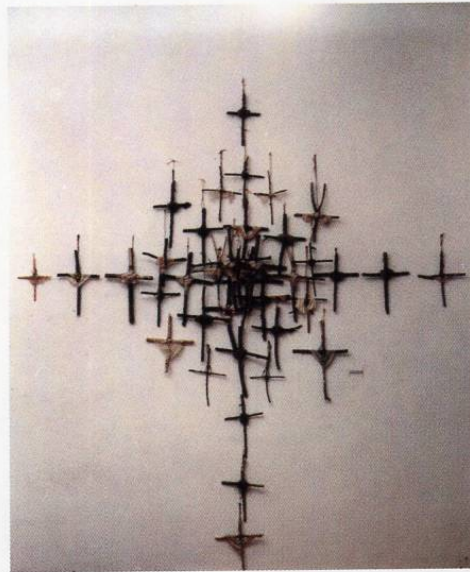
This is shown in her present work in which she follows the continuity with Milesovo, Pec Patriarchate, Sopocani, with their leading monuments of epic expression, broad surfaces, clear color relations that have shaped a manlike Christ and his angel with rays of inner superiority and human beauty.

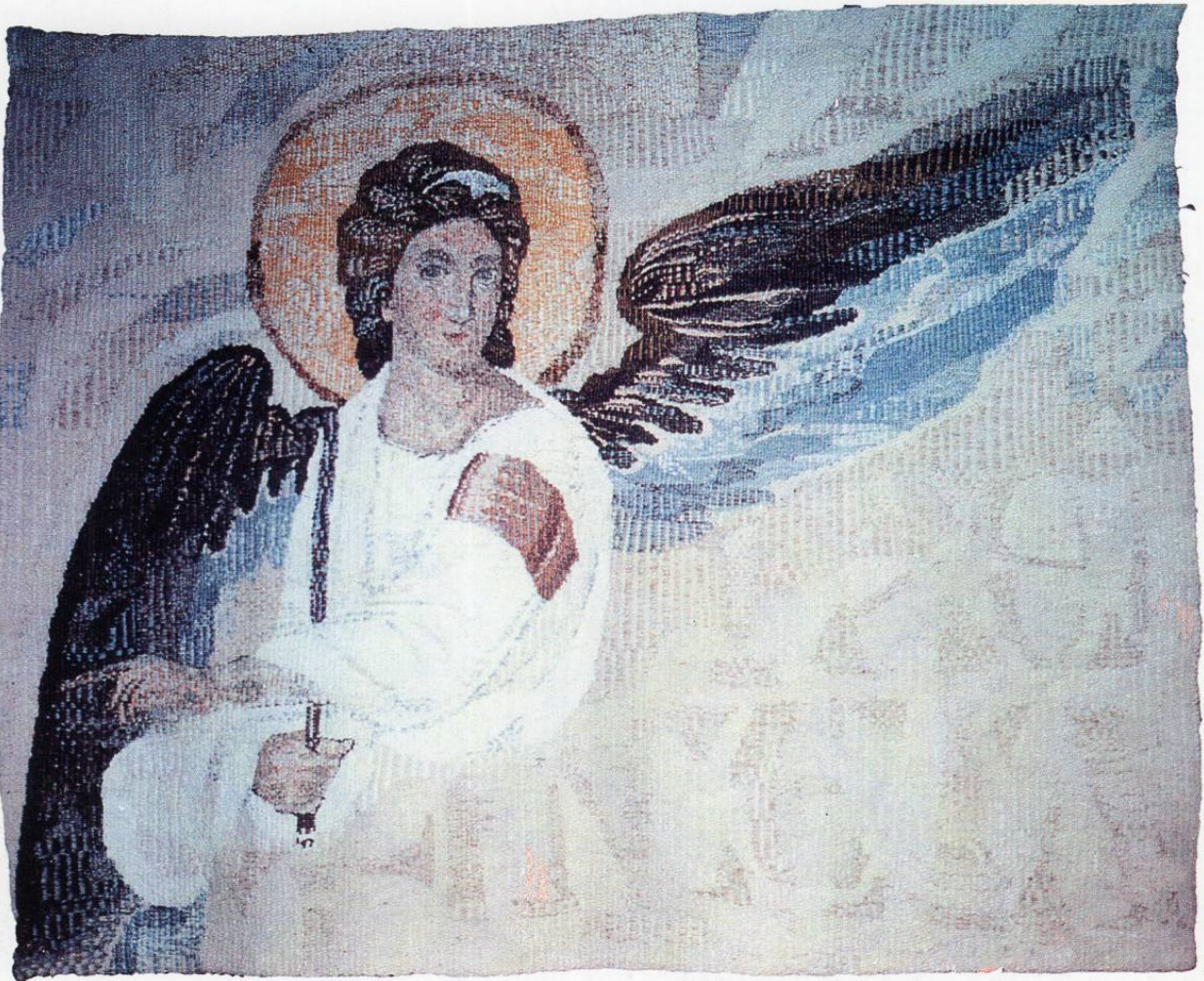
Zagorka's „Deisis“ is a real masterpiece of tapestry whose worthy of the great old masters. Its morphology does not follow the contents of early compositions with lithurgic intentions, but extends their rhythm and beauty of tactile forms. It makes them refined, subtle and transparent. A substance radiating and enveloping the circle of watchers who are participating in their prayer inspires her archpriests.

Zagorka Stojanovic is primarily attracted by the fresco figures and large crosses of Phelon and Bolystavrion, which then become motives for special elaboration. She approaches them with patience and feeling of a woman who embroiders, like Yephimia, unique connection between textile master of religious services and a fresco-painter who longs for broad wall surfaces. These research endeavors make

Zagorka Stojanovic's creative work even more original and ensure her a place among the leading artists who are tracing for deeper contents in tapestry. Though they are related to Byzantine tradition, these works have universal meaning (for a return to the values of human integrity) shaken at present, and call for an inner harmony in a complex world.

Zagorka Stojanovic has stepped on a veritable path and therefore her works are not susceptible to a particular technique, genre or material. Here we have manifestation of the fine arts in the form of tapestry only possible by the spirit of the artist's complex personality.





Загорка Стојановиќ, родена е во Белград. Дипломирала 1964. на Описној за текстил на Академијата за применети уметности во Белград во класата на професорот Драгутин Митриновиќ. Член е на УЛУПУДС (Здружение на применети уметници и дизајнери на Србија). Се занимава со илустрација, моден костим, сценографија, костимографија и со татисери. Се усовршувала на студиски патувања во Италија и Полска. Учествувала на шестина колективни изложби како што се: Октомврски салон, Мајски салон, Меѓународно триенале на татисери во Лоѓ (Полска), 1978. и 1981., како и на мнозубројни изложби кои ја претставуваат Југославија во светот. Таа е костимограф во многу театри во Југославија, Романија и Франција (досега направила костими за повеќе од сто претстави), и е костимограф во многу филмови, ТВ серии, драми, шоу програми, ТВ преноси на заеднички прослави и т.н. Таа е визитин професор во Букурешт.

Самостојни изложби:

- 2001.** *Распределение, Скопје,*
- 2000.** *Распредање, Белград,*
- 1998.** *Цирих,*
- 1997.** *Татисери, Никшиќ; Татисери, Ужице; Татисери, Лесковац,*
- 1996.** *Татисери, Мионица; Татисери, Букурешт; Татисери, Сироџино,*
- 1995.** *Татисери - Иконошкаење, Париз,*
- 1994.** *Татисери - Иконошкаење, Њујорк,*
- 1990.** *„Тканчице“, Белград; Колажи, Белград; Криени шареници („Ломљене шаренице“), Нови Пазар,*
- 1989.** *Костимографија и макети, Загреб; Колажи, Загреб; „Тканчице“, Загреб; „Ткања објекти“, Белград, Ниш, Аранѓеловац,*
- 1988.** *„Ткања објекти“, Лоѓ (Полска), Загреб, Бања Лука,*
- 1979.** *Татисери, Нови Пазар, Рашка,*
- 1978.** *Татисери, Лоѓ, Конин (Полска), Нов Белград, Пешировац на Млава,*
- 1977.** *Татисери, Јагодина, Раковац, Уздин,*
- 1976.** *Татисери, Белград,*
- 1975.** *Татисери, Крагуевац,*
- 1974.** *Татисери, Скопје,*
- 1965.** *Црпјежи, Белград.*

Награди и признанија:

- 2000.** *Награда за живоино дело,*
- 2000.** *Награда „Породице бистрих пошока“*
- 1998.** *Снимен ТВ филм „Загорка“*
- 1998.** *Годишна награда на УЛУПУДС, Златна значка на КПЗ,*
- 1994.** *Награда „Бели анџео“,*
- 1991.** *Награда за костимографија на средбитие „Јоаким Вуиќ“,*
- 1988.** *Награда за костимографија на Деновити на сашира, Загреб,*
- 1981.** *Награда на изложбата „Татисерија на Белград“,*
- 1978.** *Диплома за татисерија на Мајскиот салон, Белград,*
- 1975.** *Опкуйна награда на Октомврскиот салон, Белград,*
- 1975.** *Годишна награда на УЛУПУДС,*
- 1962.** *Награда за текстил на Саемот на модата во Белград.*

Zagorka Stojanovic, born in Belgrade, graduated from the Academy of Applied Arts in Belgrade (Department for Textile, prof. Dragutin Mitrinovic's class). The member of ULUPUDS (The Association of applied artists and designers of Serbia). Illustrator of books, fashion designer, scenographer, costumedesigner for the theater, tapestry designer and maker. Reseived advenced professional training in Italy (Centro Esperimentale di Cinematografia, Rome) and Poland (Schola Poznaniensis, Poznan). Participant in tapestry workshops in Poland. Former teacher of fashion design at the School of chemical engineering – Design department – in Zagreb, 1987/1988. Creator of ceremonial curtain for the satirical theater „Jazavac“ in Zagreb, 1988. Visiting professor at the Academy in Bucarest.

Ms. Stojanovic had 30 individual exhibitions since 1965. Participated at 70 common exhibitions, such as: Oktobarski salon (annual art exhibition in Belgrade), Majski salon, International Triennial of Tapestry in Lodz (Poland) 1978, 1981, 1995, as well as at numerous exhibitions in the world at which the Yugoslav art was presented.

Her tapestries decorate the walls of business centres, hotels and universities, and many of them had found their way to the museums and private collections.

As costumes designer in a number of theaters in Yugoslavia, Romania and France, she has designed costumes for more then one hundred plays, as well as for many movies, TV serials, plays, shows, etc.

Awards:

- 2000.** Award for life achievement,
- 1998.** The Annual ULUPUDS award,,
- 1994.** „Beli angeo“ (White Angel) – Mileseva,
- 1991.** „Joakim Vujic“ costume design award,
- 1988.** Costume design award at the „Satire Days“ in Zagreb,
- 1981, 1978, 1975.** tapestry awards at the exhibitions in Belgrade,
- 1975.** The Annual ULUPUDS award,
- 1962.** The prize for the textile at the Fasion Fair in Belgrade.
- 1998.** TV show „Zagorka“

Најзначајни места каде се наоѓаат таписериите на Загорка Стојановиќ:

Конгресниот центар Сава, Белград; Хотел „Београд“ - Интерконтинентал; Конгресна палата, Либрвил, Габон;
Деловна зграда Дејви Мек Ки, Лондон; Ректорат на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје; Деловна
зграда ИНА, Загреб; Хотел Свети Стефан, Свети Стефан; Хотели во Крагуевац, Аранђеловац, Бечики, Врњачка
Бања; Хотел во Жалец, Словенија; Деловна зграда во Славонски Брод, Панчево, Бањајница; Збирка на Музејот за
применета уметност во Белград; Музеј на историјата на ткаењето, Лоѓ (Полска) како многу приватни колекции
во Југославија и во странство.



Живее и работи како самостоен уметник
во Белград, на ул. „Мишарска“ 16, шел.:
++381-11-3244390,
мобилен шел.: 064/130-32-32

Ms. Stojanovic lives and works as a
free-lance artist in Belgrade,
Misarska 16. Tel: ++381 11 324 43 90,
Cel: 064/ 130 32 32.

[HTTP://zagorka.freeservers.com](http://zagorka.freeservers.com)
zagorkastojanovic@yahoo.com

**Авторот срдечно се заблагодарува на ЕВРОПА 92
за несебичната финансиска поддршка.**

Издавач:
НИРО „Просветена жена“ - Скопје

За издавачот:
Лилјана Дирјан

Дизајн на каталог и компјутерска обработка:
Денис Тенев
академски сликар

Печати:
„ЕВРОПА 92“ - Кочани
Тираж: 600

isbn
9989-802-45-9